سرمقاله

مدیران درون گرا پاسخگوی مسائل آموزش و پرورش نیستند

ادامه از صفحه۱

-- برای آشنایی با مختصات آموزش و پرورش وسیع‌ترین ناحیه آموزش و پرورش کرج با هماهنگی خانم دکتر بزنلی معاونت پژوهشی، گفتگویی دوسته‌ای با دکتر فرزاد شعبانی مدیر آموزش و پرورش ناحیه یک داشتیم که حاوی نکات حائز اهمیتی بود که در ادامه می خوانید.

محدوده جغرافیایی ناحیه یک از سمت تهران منتهی به گرمدره و از سمت جاده چالوس بخش آسارا می‌باشد. منطقه عظیمیه از مناطق برخوردار و اسلام‌آباد و کلاک از مناطق کمیرخوردار ناحیه‌است.

شعبانی مهم‌ترین چالش‌های پیش روی ناحیه را ترا کم بالای دانش‌آموزی، کمبود نیرو به ویژه در مقطع ابتدایی و بخش خدمات، همچنین انقباضی بودن بودجه آموزش و پرورش عنوان می کند و معتقد است که فرسودگی مدارس قدیمی و کمبود فضاهای آموزشی از دیگر مشکلات ناحیه است.

او به این نکته اشاره می کند که امروزه مدیر درونگرا پاسخگوی مسائل روز آموزش و پرورشنبوده و تلاش برای جلب مشارکت نخبگان فکری و اجرایی و درگیر کردن خیرین با مسائل آموزش و پرورش یکی از کارویژه‌های مدیران موفق می‌باشد.

در همین راستا دستگاه تحت مسئولیتش با رایزنی‌های گسترده برون‌سازمانی، امسال بیش از ۵۰۰۰ متر مربع زمین برای ساخت مدرسه‌ای در خط چهار حصار از شهرداری تحویل گرفته‌است.

همچنین امضای تفاهم‌نامه ساخت دبستان ۱۲ کلاسه در منطقه گرمدره توسط دکتر نگهبان خیر نیک‌اندیش و فرزانه‌شعبانی مدیر آموزش و پرورش ناحیه یک کرج با حضور دلاوریان مدیر کل نوسازی و تجهیز مدارس استان البرز و مهرانی مدیر عامل مجمع خیرین مدرسه‌ساز استان نیز از اتفاقات میمون ناحیه یک است.

لازم به ذکر است که دکتر نگهبان با امضای این تفاهم‌نامه، دومین مدرسه خیرساز را در منطقه گرمدره ناحیه یک کرج می‌سازد. برای دوستان و همکاران ساعی ناحیه یک توفیقات روزافزون آرزومندیم.

رضاقاسم‌پور

اخبار

کمیته امداد البرز از مردم برای حمایت از ایتام دعوت کرد

معاون توسعه مشارکت‌های مردمی کمیته امداد امام خمینی (ره) استان البرز گفت: تمام دفاتر و مراکز نیکوکاری این نهاد برای جذب ۲۳ هزار حامی ایتام آماده شده است.

به گزارش پیام آشنا، رضا لشینی افزود: حامیان در طرح اکرام ایتام و محسنین ایتام با شماره کارت بانکی و شناسه اختصاصی وجوه اهدایی خود را به‌صورت مستقیم به‌حساب فرزندان معنوی خود واریز می کنند.

وی ادامه داد: در این طرح حامیان می‌توانند با واریز ماهانه حداقل ۱۰هزار تومان حامی یک یا چند یتیم و فرزند محسنین‌شوند.

لشینی با تأکید بر اینکه اکنون عمده نیاز فرزندان محسنین را مسکن، جهیزیه و امور تحصیلی تشکیل می‌دهد گفت: ایتام و فرزندان محسنین در اثر حمایت‌های حامیان نیکوکار توانسته‌اند به مدارج مهم علمی، ورزشی، فرهنگی و هنری دست پیدا کنند.

او رتبه‌های برتر کنکور سراسری، قهرمانی رشته‌های ورزشی کاراته، ژیمناستیک، فوتبال آمریکایی، کارگردانی تلویزیون، شعر، تألیف کتاب، رمان نویسی و حفظ قرآن را از جمله موفقیت های ایتام زیر پوشش کمیته امداد امام خمینی (ره) استان البرز عنوان کرد.

معاون توسعه مشارکت‌های مردمی کمیته امداد امام خمینی (ره) استان البرز گفت: توفیقات این نهاد در به ثمر رساندن برنامه‌های فقرزدایی در گرو همیاری و مشارکت مردم نیکوکار است.

کمک سه میلیارد ریالی یک خیر به محرومان البرز

معاون امور داوطلبان جمعیت هلال احمر البرز گفت: یک خیر مقیم خارج از کشور، ۱۹ خانواده تحت حمایت جمعیت هلال احمر این استان را مورد حمایت مالی قرار داد.

به گزارش پیام آشنا، داود رجبی گفت: این خیر به منظور حمایت از اقشار آسیب پذیر، سالانه دو مرتبه به ایران سفر می کند و با هلال احمر این استان، نسبت به تأمین هزینه‌های درمان، عمل جراحی، تهیه مسکن، مخارج معیشتی و هزینه تحصیل دانش‌آموز نخبه و بدون سرپرست اقدام کرد.

حوزه داوطلبان تلاش می کند به عنوان امین مردم، حلقه واصل بین توان توانمندان و نیاز نیازمندان باشد و کمک های افراد خیرخواه را به سمت افراد نیازمند واقعی هدایت کند که این نهاد با نیازسنجی و با حفظ حرمت و کرامت انسانی افراد نیازمند، نسبت به مرتفع کردن نیازهای ضروری ایتام و افراد تحت حمایت، از طریق افراد خیرخواه اقدام می کند.

رجبی خاطرنشان کرد: رسیدگی به امور نیازمندان در قالب طرح پنجره‌های امید، و با ۲ رویکرد سلامت و کرامت صورت گرفت و ارزش هزینه‌های صورت گرفته توسط خیر داوطلب، سه میلیارد ریال برآورد شده‌است.

وی با بیان اینکه مشکلات مختلف اقتصادی و اجتماعی بر نیازمندی ها و مشکلات افراد نیازمند جامعه می افزاید، گفت: امید است با همکاری و همراهی همه خیران و اقشار مختلف زمینه رفع بخشی از مشکلات جامعه نیازمندان و اقشار ضعیف جامعه فراهم شود.

معاون امور داوطلبان جمعیت هلال احمر البرز افزود: همدلی با محرومان برای رسیدن به عدالت اجتماعی و از بین بردن شکاف بین اقشار جامعه را از برکات بزرگ برای خود می‌داند که خداوند نصیبش کرده‌است.

سردار محمدیان:

عوامل اصلی اغتشاشات ساوجبلاغ دستگیر شدند

فرمانده انتظامی البرز گفت: عوامل اصلی اغتشاشات در منطقه مهدی آباد در شهرستان ساوجبلاغ در این استان دستگیر شدند.

به گزارش پیام آشنا، سردار عباسعلی محمدیان افزود: به دنبال آشوب هایی که عده ای از اراذل و اوباش با هدایت شبکه های معاند به بهانه افزایش قیمت بنزین ایجاد کردند و باعث به آتش کشیده شدن اموال عمومی در مناطق مختلف استان البرز به ویژه منطقه مهدی آباد شهرستان ساوجبلاغ شدند، موضوع شناسایی و دستگیری این افراد در دستور کار ماموران پلیس امنیت عمومی این شهرستان قرار گرفت.

وی افزود: با انجام کارهای اطلاعاتی گسترده و با به کارگیری اقدامات پلیسی شناسایی عوامل اصلی اغتشاشات و آسیب زدن به اموال عمومی شناسایی شدند و با هماهنگی مقام قضائی در یک عملیات غافلگیرانه وارد مخفیگاه نامبردگان شده و ۸ نفر از آن ها را دستگیر و به پلیس امنیت عمومی شهرستان ساوجبلاغ منتقل کردند.

محمدیان ادامه داد: متهمان در بازجویی ها، چاره ای جز اعتراف نداشتند و به آتش زدن ماشین آتش نشانی و ایستگاه پلیس در منطقه مهدی آباد اقرار کردند.

فرمانده انتظامی استان البرز خاطرنشان کرد: دستگیری عوامل اصلی اغتشاشات اخیر ادامه دارد و در اخبار بعدی به اطلاع مردم شریف استان البرز خواهد رسید.

مختاری خبر داد؛

محکومیت ۱۰ فروشگاه زنجیره‌ای البرز به دلیل اعمال تخفیف بی‌ضابطه

مدیرکل تعزیرات حکومتی استان البرز با اشاره به اعمال تخفیفات بدون ضابطه در برخی از فروشگاه‌های زنجیره‌ای در این استان گفت: در این زمینه ۱۰ پرونده تشکیل که همه منجر به صدور حکم شده است.

به گزارش پیام آشنا، علی‌اکبر مختاری در مورد اعمال تخفیفات بدون ضابطه در برخی فروشگاه‌های زنجیره‌ای البرز گفت: برخی فروشگاه‌ها در استان قیمت فاکتور خرید کالا یا قیمت درج شده بر روی قفسه متفاوت است؛ مردم حتما در موقع خرید قیمت فاکتور خرید کالا را با قیمت نصب شده بر روی قفسه مطابقت دهند.

مدیرکل تعزیرات حکومتی استان البرز با اشاره به شکایت مردمی در این زمینه به تعزیرات حکومتی بیان کرد: در این زمینه ۱۰ پرونده تشکیل شده که همه منجر به صدور حکم شده است.

مختاری با بیان اینکه تقلب و گرانفروشی در صدر تخلفات این فروشگاه‌هاست، عنوان کرد: شهروندان می‌توانند در صورت شکایت از هر نوع گرانفروشی و کم‌فروشی به تعزیرات حکومتی، بازرسی اصناف و صنعت و معدن تخلفات را منعکس و پیگیری کنند.

مدیر کل اتباع خارجی وزارت کشور:

به کارگیری اتباع خارجی غیرمجاز و بدون مجوز ممنوع است

مدیرکل اتباع خارجی وزارت کشور گفت: اجاره دادن منزل و به کارگیری اتباع خارجی غیرمجاز و بدون مجوز کار ممنوع است.

به گزارش پیام آشنا، مهدی محمودی در مورد اتباع خارجی و غیر مجاز ساکن در استان البرز گفت: استان البرز از جمله استان‌هایی است که اتباع خارجی غیر مجاز زیادی در آن سکونت دارند.

وی افزود: اتباع مجاز این استان به واسطه مشاغل موجود در شغل‌های مختلف مشغول به کار هستند و براساس نیاز کار می کنند.

مدیرکل اتباع خارجی وزارت کشور با بیان اینکه اجاره دادن منزل و به کارگیری اتباع خارجی غیرمجاز و بدون مجوز کار ممنوع است، بیان کرد: در به کارگیری افراد باید داشتن مجوز فعالیت مورد نظر قرار گیرد و کسانی غیرمجاز نباید در مشاغل مختلف به کار گیری شوند.

وی با بیان اینکه باید از افرادی در مشاغل استفاده شود که دارای مدرک و صلاحیت باشند، عنوان کرد: در حال حاضر آمار دقیقی از اتباع خارجی غیر مجاز استان البرز در دست نیست، اما آمار افراد و اتباع خارجی مجاز در استان موجود است و در حال حاضر در حال به‌روزرسانی است.

محمودی با بیان اینکه پیشنهاد تشکیل کمیسیون ساماندهی اتباع غیرمجاز در استان البرز را به صورت ویژه با حضور اعضای شورای تامین استان البرز داده‌ایم، گفت: اتباع خارجی غیرمجاز استان البرز ساماندهی می‌شوند.

مدیر کل اتباع خارجی وزارت کشور با بیان اینکه در ارتباط با اتباع غیرمجاز به طور جدی در استان البرز ورود پیدا می کنیم، گفت: در این زمینه تصمیمات لازم گرفته می‌شود و استاندار البرز نیز در این زمینه قول مساعدت و همراهی را دادند.

وی گفت: در مورد اتباع خارجی یکی از اقداماتی که باید صورت گیرد این است که باید آمایشی برای این افراد در نظر گرفته شود که این افراد در چه منطقتی و در چه مشاغلی مشغول به کار شوند.

رئیس اداره نظارت بر امور حیات وحش حفاظت محیط زیست استان البرز گفت که مصوبات شورای عالی حفاظت محیط زیست به تمام استان‌ها از جمله البرز ابلاغ شد.

به گزارش پیام آشنا، حشمت اله کشیری افزود: این مصوبات شامل تعرفه های خدمات آزمایشگاهی و حق الزحمه کارشناسی و بهای جلوران وحشی و نظر ضرر و زیان می باشد. وی گفت: بر اساس ابلاغیه جدید شورایعالی حفاظت محیط زیست که در تاریخ ۲۵ تیرماه سال جاری مصوب شده به جلوگیری از تخلفاتی همچون تخریب و آلودگی محیط زیست و جلوگیری از شکارصید غیرمجاز توجه جدی شده است. کشیری گفت: جرایم شکار غیرمجاز بعضی از گونه های جانوری تا ۳۰۰ درصد، ماهی ها بیش از ۲۰۰ درصد، کل بز و قوچ و میش ۱۵۰ درصد افزایش داشته است که این امر در حفاظت از حیات وحش و افزایش آن نقش مهمی را ایفا می کند.

وی افزود: اگر گونه شکار ماده باشد، جریمه سه برابر می شود به طوریکه پیش از این جریمه کل و بز، قوچ و میش ۱۰ میلیون بوده ولی درحال حاضر کل وقوچ ۲۵ میلیون و اگر ماده باشد جریمه آن ۳ برابر یعنی ۷۵ میلیون تومان می باشد.

رئیس اداره حیات وحش استان البرز افزود: محیط زیست فقط به این دولت و آن دولت و جامعه فعلی تعلق ندارد بلکه میراثی است که می بایست در حفظ آن کوشا باشیم تا در اختیار نسل های آینده قرار گیرد.

کشیری ضمن قدردانی از همیاران، جوامع محلی و شکار چیان قانونمند درخواست کرد در صورت مشاهده هرگونه تخلف با ادارات محیط زیست و نیروهای اجرایی همکاری کرده و گزارشات خود را با تماس با شماره تلفن ۱۵۴۰ اعلام کنند.

مصوبات شورای عالی حفاظت محیط زیست به استان‌ها ابلاغ شد

کنترل بحران یا پاک کردن صورت‌مسئله؟

گزارش اختصاصی

هوای کرج هشداری شد

نسترن کیوان‌پور- خبر جالب بود: هجوم خرس‌های قطبی به روستایی در شمال شرق روسیه. ماجرا از این قرار بود که ۵۶ خرس قطبی در جستجوی مواد غذایی به روستای ریبرکایی در روسیه حمله کرده بودند و همین موضوع، سبب ایجاد بحران شده بود؛ بحرانی که به توقف برخی کارهای عمومی مانند:جاری کنسرت و غیره انجامید. با این وجود اتوبوس‌های ویژه‌ای برای تردد دانش‌آموزان به مدرسه تعبیه شد که کودکان از درس خود عقب نیافتند.

همین موضوع را با کشور خودمان مقایسه کنید! آلودگی هوا چالش چند سال اخیر در بسیاری از کلانشهرها و شهرهای پرجمعیت کشور است که متاسفانه کنترلی روی آن وجود ندارد و هر بار که هوا به وضعیت حاد نزدیک می‌شود اولین کاری که مسئولان عزیز انجام می‌دهند تعطیلی مدارس است.

روز گذشته نیز سرپرست اداره کل مدیریت بحران استانداری البرز با توجه به افزایش غلظت آلاینده‌ها در کلانشهر کرج و برخی شهرستان‌های تابعه استان توصیه کرده که کودکان، سالمندان و بیماران قلبی و تنفسی از منازل خارج نشوند.

جلوگیری از تردد وسایل نقلیه سنگین در معابر شهری امروز؛ یکشنبه و ممنوعیت فعالیت خودروهای حامل بتن تا روز دوشنبه نیز از جمله اقدامات دیگر در حوزه‌ی کنترل آلودگی هواست که البته با پیشگیری قاصله‌ی بسیار دارد! گویا عادت کرده‌ایم اول بحران ایجاد شود و بعد شروع به حل مسئله کنیم که البته با تعطیلی مستمر مدارس در آلودگی هوا مسئله را حل که نه، بلکه از بیخ و بُن پاک می‌کنیم.

به هر حال آسمان کرج باز آلوده است: تعداد بالای خودروهای فرسوده در معابر، اتوبوس‌های دودزا و هزار و یک دلیل دیگر برای آلودگی هوا؛ نفس شهروندان کرج را باز هم برای چندمین بار در سال جاری تنگ کرده است اما هنوز در حوزه‌ی اجرای سیاست‌های پیشگیرانه منفعل عمل می‌شود و انگار آلودگی هوا هنوز به عنوان یک چالش جدی که به طور مستقیم با سلامت شهروندان در ارتباط است، مورد توجه مسئولان نیست.

طبق تعاریف، آلودگی هوا به وجود هر ماده‌ای که می‌تواند برای انسان یا محیط زندگی او مُضر باشد، اطلاق می‌شود. تعداد آلاینده‌ها نیز ترقی بالغ بر ۱۸۰ است و ممکن است طبیعی یا مصنوع بوده یا به شکل‌های مختلفی چون ذرات جامد، قطرات مایع یا گاز در هوا وجود داشته باشند.

بر این اساس، با فهرست گسترده‌ای از آلاینده‌ها روبه‌رو هستیم که فروزه: نگران کننده‌ترین آن‌ها وسایل نقلیه‌ی موتوری تشکیل می‌دهند که با آزاد کردن گازهایی مانند دی‌اکسید نیتروژن، هوای شهر را به هوایی ناسالم تبدیل کرده است. آلودگی هوا؛ تاثیرات ناخوشایندی بر سلامت انسان دارد. افزایش خودروها در معابر، ترافیک سرسام‌آور و عدم قرهنگ‌سازی و بی‌اعتنایی به برنامه‌هایی برای ترغیب خانواده‌ها به استفاده نکردن از خودروهای تک سرنشین، سبب شده در استان البرز و به ویژه کلانشهر کرج، وضعیت نابه‌سامانی را شاهد باشیم.

تاثیرات نارحت کننده‌ای که آلاینده‌ها بر سلامت انسان دارند به غلظت آن‌ها در هوا بستگی دارد. گاه ممکن است به شکل بیماری‌های حادی که به مرگ منجر می‌شود، بروز کند و گاه به صورت بیماری‌هایی مُزمن یا عوارضی ناگوار مانند کاهش دید، احساس ناراحتی، سردرد، تنگی نفس و... شوند. مسئله‌ی قابل اعتنا این است که کودکان مانند بزرگسالان، علائم بیماری‌های مختلف را از خود بروز نمی‌دهند. چرا که کودکان هنگام تنفس و در مقیاس واحد وزنی خود، حجم بیش‌تری از هوا را وارد ریه‌ی خود می‌کنند و به عبارتی در شرایط یکسان و دریافت حجم مشخص از هوا، جذب هوا توسط کودک از بزرگسال بیش‌تر خواهد بود. همین امر سبب می‌شود، هنگام آلودگی هوا، کودکان در معرض خطر جدی‌تری قرار بگیرند؛ خطراتی که با تأثیرات کوتاه‌مدت یا بلندمدت، زندگی آنان را با نارحتی همراه خواهد کرد. چرا که در مدارسی که در مناطق آلوده قرار دارند، دانش‌آموزان حجم بالاتری از آلاینده‌ها را تنفس می‌کنند و موادی که در بدنشان می‌نشیند، آنان را دچار اقت تحصیلی کرده و در طولانی مدت، ضریب هوشی آن‌ها را پایین می‌آورد.

در مجله‌ی نیوانگلند، طی پژوهشی در خصوص تأثیر آلودگی هوا در کاهش کارکرد ریه‌ی کودکان، آمده است که افزایش میزان کربن در هوایی که کودک تنفس می‌کند، موجب کاهش کارکرد ریه‌ی او می‌شود. کودکان نباید در اوج آلودگی هوا از خانه خارج شوند و به هیچوجه در جنین هوایی ورزش کنند.

مسمومیت مُزمن کودکان با سُرب، از پیامدهای حضور آنان در شهر و تنفس هوای آلوده است. چرا که به دلیل وارونگی هوا، قلوات سنگین‌تر مانند سُرب در سطوح پایین‌تر قرار می‌گیرند و کودکان به دلیل داشتن قامتی کوتاه‌تر، بیش‌تر در معرض این آلاینده خواهند بود. نکته‌ی ناراحت کننده این است که سُرب، ماده‌ای بی‌رنگ و سنگین است که از راه خون به بخش‌های مختلفِ بدن وارد شده و در مغز و مغزاستخوان رسوب می‌کند. پس از این که سُرب وارد بدن شد، خارج کردن آن کاری بسیار دشوار است. به طوری که می‌توان گفت: تا مدت ۱۵ سال در نسوج بدن باقی می‌ماند. حال جای آن است که کمی درنگ کنیم و بیندیشیم که سهم ما در آلوده کردن شهرمان چه‌قدر است؟ با استفاده از خودروهای شخصی خود و استفاده نکردن از وسایل نقلیه‌ی عمومی، تا چه میزان به آلودگی هوا دامن می‌زنیم؟ آیا قرزندان ما در این شهر زندگی نمی‌کنند و سلامتی آنان برای ما اهمیتی ندارد؟ آن قدر خودخواه شدایم که حاضریم ساعت‌ها در ترافیک بمانیم اما سوار اتوبوس و تاکسی نشویم، غافل از این که همین کار به ظاهر کوچک، سلامت کودکان شهرمان را به خطر خواهد انداخت.

به طور یقین، مسئولان نیز باید محیط زیست و سلامتی شهروندان را در اولویت قرار دهند و تصمیماتی اتخاذ کنند که منجر به حضور کم‌تر مناتج مصنوع آلاینده‌ی هوا در شهر شود. چرا که کلید ارتقای کیفیت زندگی شهری در توسعه‌ی پایدار نهفته است و توسعه‌ی پایدار همواره نوید زندگی در شهری سالم را سر داده است.

اگر اوضاع کرج به همین شکل پیش برود، رسیدن به توسعه‌ی پایدار شهری و داشتن محیط زیست سالم، آسمانی پاک و به دور از آلودگی و دیدن کودکانی با چهره‌های خندان و شاداب در فضاهای بازِ شهری، آرزویی محال خواهد بود.

کودکان، آیندهسازان شهرمان هستند چه زیباست اگر به جای هدایت کودکان به تونل‌های تاریک بیماری‌های مزمن، برای آیندهی آیندهسازان شهرمان، گامی مثبت برداریم و شهر را هم برای خود و هم برای آنان به مکانی زیبا و سالم بدل کنیم.

مسئولان کرج باید به این موضوع توجه کنند که تعطیلی مدارس تنها راه حل پیش رویمان نیست. آیا اتاق فکری برای کنترل این بحران وجود ندارد؟ آیا مدیریت آلودگی هوا از خطر حمامی ۵۶ خرس وحشی به روستایی کوچک سخت‌تر است؟ مسئولان باید پاسخگوی خسارات معنوی، روحی و جانی شهروندان نیز باشند. آیا در حالِ حاضر پاسخگو هستند؟

یادداشت

سیرهٔ سیاسی پیامبر اعظم(ص) در دیپلماسی و روابط خارجی(بخش دوم)

دکتر فخرالدین سلطانی

با استفاده از آیات قرآن کریم و سیرهٔ سیاسی رسول الله الاعظم(ص)، اصول و مبانی کلی سیاست خارجی و دیپلماسی در اسلام را به ترتیب زیر می توان ارائه داد:

۱. اصل دعوت ۲. اصل نفی سبیل و عزت اسلامی ۳. اصل همزیستی مسالمت آمیز ۴. رعایت احترام متقابل در روابط خارجی و بین المللی ۵. اصل وفای به عهد و احترام به قرار دادها و پیمان ها

دو اصل اول در شماره پیشین بیان شد، به لحاظ اهمیت این اصول، موارد باقیمانده را به اختصار توضیح می دهیم:

۳-اصل همزیستی مسالمت آمیز:

در ضمن این اصل سه فرع وجود دارد که طریقی است برای صلح وهمزیستی مسالمت آمیز :

۱- تألیف قلوب: (توبه آیه/ ۶۰ و مقنعة شیخ مفید، ص ۲۴۱)

۲-احسان: (نحل آیه / ۹۰ و توبه آیه / ۹۱ و ممتحنه آیه / ۸)

۳- قاعده لاضرر: (وسائل الشیعه،ج ۱۷، ص ۳۱۹، حدیث ۱ و ص ۳۴۱)

برخی بی اطلاع و یا مغرض، به خاطر رفتار و عملکرد نا صواب و ظالمانه بعضی از زمام داران مسلمان در طول تاریخ اسلامی، اسلام را همان می دانند و نتیجه می گیرند که دین اسلام، دین جنگ است نه صلح، در حالی که آن زمامداران نالایق و خودسر، نیز از نظر اسلام مردود است، زیرا صلح در صمیم اسلام نهفته است. کلمهٔ «اسلام» از ماده «سلم» و کلمات «سَلم» - «سلام» و «سلامت» نیز از همان مشتق است و از نظر مفهوم، یعنی طلب سلامت بر جهان، و نیز مسالمت در رفتار با مردم است که به تبع آن، نوعی رضایت نفس، طمأنینه و آرامش حاصل می شود.[۷]

پس، در روابط خارجی پیامبر اسلام (ص) اصل بر صلح است و جنگ حالت استثنایی دارد که بنابر ضرورت چهره می نماید. به همین دلیل «برخی از پژوهشگران ضمن اذعان بر ماهیت صلح گونگی روابط خارجی اسلام، جهاد را از لوازم استقرار عدالت اجتماعی و رفع ظلم در جوامع بشری عنوان می کنند. اسلام درین تقریر اصل را بر صلح محوری می گذارد: «ادخلوا فی السلم کافه». امّا به دلیل آن که صلح استقرار نمی یابد مگر در پرتو عدالت، اسلام نمی تواند به لوازم و ابزارهای استقرار عدالت بی توجه باشد. بنابراین، نوعی تلازم دو سویه میان استقرار صلح و عدالت وجود دارد و عدالت نیز در بیشتر موارد با موانع جدی رو بروست که رفع آن جز از طریق جهاد امکان پذیر نیست.[۸] روابط خارجی در اسلام وسیرهٔ سیاسی پیامبر اکرم (ص)، نه بر اساس جنگ است و نه بر اساس صلح؛ بلکه بر اساس دعوت و تبلیغ است، منتها دعوت روشهای مختلفی دارد، گاهی در فضای صلح‌آمیز و گاهی از طریق جهاد و جنگ وصول می‌شود، اما اگر از طریق صلح آنجام شود، مسلماً نوبت به جنگ نمی‌رسد.

۴-اصل رعایت احترام متقابل

همانطور که قبلاً نیز گفته شد، سیره سیاسی پیامبر اسلام، در روابط خارجی بر روابط مسالمت آمیز و دعوت صلح آمیز استوار بود، چنانچه دیدیم که ابتدا از سوی آن حضرت طبق رسالتی جهانی که داشت، بسوی کشورها و قبایل دیگر، سفیر و نامه فرستاده شد، و با قبایل و اقلیت های مدینه و اطراف تا دشمنی و توطئه از سوی آنها شروع نمی شد، اصل احترام متقابل همچنان رعایت می شد.

اسلام در برخورد با بیگانگان و پیروان ادیان، با مروت برخورد کرده و اقلیت ها را دارای حقوق ویژه ای دانسته است. اسلام در مورد بیگانگان از سخت گیری پرهیز دارد و دارای تساهل دینی نسبت به رابطه با بیگانگان است و به حسن سلوک و مهرورزی دستور می دهد.[۹]

۵-اصل وفای به عهد و پیمان

یکی از مهمترین اصول در روابط خارجی و بین المللی در اسلام، اصل وفای به عهد و پیمان است که به هیچ وجه نباید نقض شود مگر اینکه از طرف مقابل نقض گردد، و وفای به این اصل به حکم عقل و شرع لازم است.

فلسفهٔ تأکید اسلام بر لزوم وفای بر عهد و پیمان، ایجاد زمینه توافق بر همزیستی و زندگی مسالمت آمیز است تا انسانها با آزادی و صلح و امنیت با یکدیگر زندگی کنند و اصول و قواعد حاکم بر زندگی مشترک بر اساس توافق و اراده مشترک تنظیم گردد.[۱۰]

در قرآن کریم نسبت به وفای به عهد و پیمان تأکید شده است از جمله:

- الموفون بعهدهم اذا عاهدوا ...[۱۱] چون عهد و پیمان ببندند به پیمان شان وفا کنند.
- یا ایها الذین آمنوا اوفوا بالعقود ...[۱۲] ای اهل ایمان به عهد و پیمان خود وفا کنید.

تفاوتی که در روابط خارجی اسلام و سیره سیاسی پیامبر اکرم (ص) با جوامع و دولتهای دیگر، مخصوصاً حکومتهای امروزی وجود دارد اینست که آنها برای تأمین منافع خود به هر فریب و نیرنگ و خیانت تمسک می جویند مخصوصاً ماکیاولیستها و مارکسیستها و کاپیتالیست‌ها، اما دین اسلام هرگونه فریب و خدعه را در روابط بین الملل نفی می کند، دولت اسلامی واقعی چنانچه عهد و پیمان بسته نماید، خیانت نمی کند و فریب و نیرنگ را به کار نمی گیرد حتی در میدان جنگ نیز حرام می داند. به عنوان مثال: اگر به دشمن بگویند: تو در امان هستی و پس از تسلیم شدن او را بکشد، حرام است. چرا که این خدعه است. [۱۳]

از مجموع آنچه در اصل وفای به عهد و پیمان گفته شد، بدست می آید که دولت اسلامی وسیرهٔ رسول خدا (ص)، فریب و پیمان شکنی را نفی می کند، و اصل وفای به عهد و پیمانهای بین المللی را لازم و محترم می شمارد.

مجتبی عبدالملکی